За підтримки:

Федеральне міністерство сільського господарства, продовольства та регіональної ідентичності

на підставі рішення Німецького Бундестагу

Німецько-український агрополітичний діалог

Випуск 01/2026

МОНІТОРИНГ аграрного законодавства України

Грудень 2025 року

1. Загальне аграрне законодавство (АПД)

Закони та інші нормативно-правові акти, які були прийняті або набули чинності у грудні 2025 р.

Законопроєкти, прийняті Верховною Радою України в першому читанні у грудні 2025 р.

2. Земельне законодавство

Законопроєктна діяльність

В серії публікацій «Моніторинг аграрного законодавства України» розглядаються закони та нормативно-правові акти Верховної Ради http://iportal.rada.gov.ua/, які мають вагоме значення для сталого розвитку аграрного сектору (тобто суттєво впливають на сільське господарство та харчову промисловість).

Інформація з цього огляду не може розглядатися як юридична консультація. АПД не несе відповідальності за правильність тверджень.

Виконавці

Оперативний партнер проєкту

Генеральний уповноважений BMLEH – Офіс Берлін

1. Загальне аграрне законодавство

Закони та інші нормативно-правові акти, які були прийняті або набули чинності у листопаді 2025 року

Видатки державного бюджету на аграрний сектор у 2026 році

Закон України «Про Державний бюджет України на 2026 рік» № 4695-IX від 03.12.2025. Закон підписано Президентом України 10.12.2025 та набирає чинності 01.01.2026.

Положеннями Закону передбачається наступний розподіл видатків на аграрний сектор у 2026р.:

- 1 млрд. грн. – компенсація витрат на гуманітарне розмінування с/г земель;
- 1,37 млрд. грн. - безповоротна державна допомога на створення або розвиток переробних підприємств; для створення або розвитку садівництва, ягідництва та виноградарства; для створення або розвитку тепличного господарства;
- 265,3 млн. грн. – державна підтримка с/г товаровиробників із загального фонду бюджету, з них:
    - 197 млн. грн. - на підтримку с/г товаровиробників, які використовують меліоровані землі, та організацій водокористувачів;
    - 60,3 млн. грн. – на підтримку страхування с/г продукції;
    - 5 млн. грн. – на доплату ЄСВ для сімейних фермерських господарств;
    - 3 млн. грн. – на підтримку виробників, які займаються с/г діяльністю з розведення, утримання, вирощування прісноводної риби на деокупованих та постраждалих від бойових дій територіях;
- 9,25 млрд. грн. – державна підтримка с/г товаровиробників зі спеціального фонду бюджету;
- 2,46 млрд. грн. - субсидія на одиницю оброблювальних угідь с/г призначення (1 гектар) у тому числі на територіях, де завершені бойові дії та тимчасова окупація, а також на утримання корів, овець та кіз;
- 1,42 млрд. грн. - фінансування Держгеокадастру, з них:
    - 4 млн. грн. – на проведення інвентаризації земель та оновлення картографічної основи Державного земельного кадастру,
    - 96,5 млн. грн. – на проведення земельної реформи;
- 7,49 млрд. грн. - фінансування Держпродспоживслужби України, з них:
    - 4,23 млрд. грн. – на заходи державного ветеринарно-санітарного контролю,
    - 703,6 млн. грн. – на протиепізоотичні заходи та участь у Міжнародному епізоотичному бюро;
- 437 млн. грн. – фінансування Державного агентства лісових ресурсів України, з них:
    - 302 млн. грн. – на ведення лісового та мисливського господарства, охорону і захист лісів;
- 2,94 млрд. грн. – фінансування Державного агентства України з розвитку меліорації, рибного господарства та продовольчих програм, з них:
    - 127,5 млн. грн. – на організацію діяльності рибовідтворювальних комплексів;
    - 2,48 млрд. грн. – на експлуатацію державного водогосподарсько-меліоративного комплексу.

Адаптація ветеринарного законодавства України до стандартів ЄС

Законопроєкт «Про внесення змін до деяких законів України щодо приведення регулювання у сфері ветеринарної медицини та у сфері благополуччя тварин у відповідність до актів права Європейського Союзу» № 12285-д від 02.05.2025. Законопроєкт прийнято Верховною Радою України 16.12.2025 та передано на підпис Президенту України 19.12.2025.

Даний законопроєкт є євроінтеграційним та ключовим у переговорах з ЄС за напрямами №12 «Продовольча безпека, ветеринарна та фітосанітарна політика» та №28 «Захист прав споживачів та охорона здоров'я».

Серед основних положень:

- удосконалення механізмів фінансування ветеринарно-санітарних заходів;

- посилення державного ветеринарно-санітарного контролю за виробництвом, обігом, реєстрацією та застосуванням ветеринарних лікарських засобів;
- приведення ліцензування ветеринарної практики, виробництва, оптової дистрибуції та роздрібної реалізації ветеринарних лікарських засобів у відповідність до законодавства про ліцензування;
- запровадження європейських підходів до регулювання благополуччя тварин: встановлення чітких стандартів для утримання, транспортування та забою сільськогосподарських тварин.

Окрім того, забороняється застосування антибіотиків для стимулювання росту та профілактики на постійній основі, а також використання препаратів для лікування людей.

Законопроєкти, прийняті Верховною Радою України у першому читанні у грудні 2025 року

Безоплатне надання ветеранам земельних ділянок під час воєнного стану

Проєкт Закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо забезпечення реалізації права учасників бойових дій та сімей загиблих (померлих) Захисників і Захисниць України при відведенні їм земельних ділянок за рахунок земель державної і комунальної власності» № 10027 від 11.09.2023. Законопроєкт прийнято за основу *18.12.2025*, готується на друге читання.

Законопроєктом пропонується дозволити протягом дії воєнного стану учасникам бойових дій та сім'ям загиблих воїнів безоплатно отримувати земельні ділянки державної, комунальної власності з резервного фонду земель у приватну власність.

Додаткова інформація до з/п міститься у розділі 2 «Земельне законодавство» даного випуску.

Автори, редакція та контакти:

Загальне аграрне законодавство (АПД)

Підготовка видання: Катерина Лелет

Моніторинг та редакція (українська версія): Марія Ярошко – Німецько-український агрополітичний діалог (АПД)

Редакція (німецька версія): Симан Юрк – ІАК Аграр Консалтинг ГмбХ (виконавець проєкту АПД)

Тел. +38 066 598 14 40

info@apd-ukraine.de

www.apd-ukraine.de

2. Земельне законодавство

Законопроєктна діяльність

18.12.2025 року Верховною Радою України було прийнято за основу законопроєкт «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо забезпечення реалізації права учасників бойових дій та сімей загиблих (померлих) Захисників і Захисниць України при відведенні їм земельних ділянок за рахунок земель державної і комунальної власності» (р.№ 10027 від 11.09.2023), внесений н.д. Рудиком С.Я., Батенком Т.І. та ін.

Текст законопроєкту:
https://itd.rada.gov.ua/billinfo/Bills/Card/42716

Законопроєкт пропонує встановити, що:

- при приватизації земель державних, комунальних сільськогосподарських підприємств, установ, організацій створюється резервний фонд земель у розмірі до 20% площі усіх сільськогосподарських угідь, які перебували у постійному користуванні відповідних підприємств, установ та організацій. Інформація про резервний фонд земель відображається на картографічній основі Державного земельного кадастру із зазначенням їх цільового призначення та орієнтовних розмірів;

- земельні ділянки резервного фонду земель підлягають безоплатній передачі у приватну власність учасникам бойових дій;
- протягом дії воєнного стану дозволяється безоплатна передача земельних ділянок державної, комунальної власності у приватну власність учасникам бойових дій.

Коментар: прийняття законопроєкту оцінюється негативно.

Практика безоплатної приватизації земельних ділянок (наприклад, у період з 2014 по 2022 роки, коли безоплатна приватизація земельних ділянок широко використовувалась щодо ветеранів війни) показала високу корупціногенність даної процедури.

Крім того, слід враховувати той факт, що на сьогодні вільних земель державної, комунальної власності однозначно не вистачить для забезпечення ними усіх бажаючих з числа внутрішньо переміщених осіб, а це в результаті неодмінно призведе до суспільних конфліктів, що є особливо небезпечним в умовах воєнного стану.

Слід також додати, що існуюча система безоплатної приватизації земельних ділянок не є ринковим механізмом і породжує суттєві перекоси у розподілі земель державної, комунальної власності.

18.12.2025 року на засіданні Комітету Верховної Ради України з питань аграрної та земельної політики було підтримано прийняття за основу законопроєкту «Про внесення змін до Земельного кодексу України щодо використання права земельного сервітуту для військових потреб» (р.№ 14117 від 13.10.2025), внесеного н.д. Гайду О.В., Костенком Р.В. та ін.

Текст законопроєкту:
https://itd.rada.gov.ua/billinfo/Bills/Card/57593

Аналіз законопроєкту наведений у звіті за жовтень 2025 року.

17.12.2025 року Президентом України підписано Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо захисту прав на землю власників об'єктів нерухомого майна, зруйнованих внаслідок бойових дій» (законопроєкт р.№ 13174 від 15.04.2025).

Текст підписаного Закону:
https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4625-IX#Text

Аналіз законопроєкту наведений у звіті за квітень 2025 року.

Автори, редакція та контакти:

Земельне законодавство

Моніторинг та підготовка видання: Сергій Біленко

Моніторинг та редакція (українська версія): Марія Ярошко – Німецько-український агрополітичний діалог (АПД)

Редакція (німецька версія): Симан Юрк – ІАК Аграр Консалтинг ГмбХ (виконавець проєкту АПД)

Тел. +38 066 598 14 40